

Datum: 30.06.2026

Medij: Biznis.rs Magazin

Rubrika Intervju

Autori: ILENA STJERANOVIC

Teme: Delegacija Evropske Unije u Srbiji

Napomena:

Površina: 2363

Naslov: SRBIJA KASNI U KORIŠĆENJU NOVCA IZ PLANA RASTA

Strana: 22,23,24,25

04 | INTERVJU

22 • Biznis.rs // JUN 2026

Datum: 30.06.2026

Medij: Biznis.rs Magazin

Rubrika: Intervju

Autori: ILENA STJERANOVIC

Teme: Delegacija Evropske Unije u Srbiji

Napomena:

Površina: 2363

Naslov: SRBIJA KASNI U KORIŠĆENJU NOVCA IZ PLANA RASTA

Strana: 22,23,24,25

DAMJAN SOREL, ŠEF REGIONALNOG CENTRA EIB-A ZA ZAPADNI BALKAN

SRBIJA KASNI U KORIŠĆENJU NOVCA IZ PLANA RASTA

EVROPSKA UNIJA JE U POSLEDNJIH PET GODINA SKORO UDVOSTRUČILA GODIŠNJI IZNOS FINANSIRANJA U SRBIJI NA SKORO POLA MILIJARDE EVRA. TAJ IZNOS RASPOREĐUJE SE PUTEM EVROPSKE INVESTICIONE BANKE (EIB) NA BROJNE PROJEKTE, OD NAJVEĆIH INFRASTRUKTURNIH, PA SVE DO PODRŠKE MALIM PREDUZEĆIMA I RANJIVIM GRUPAMA. IPAK, REALIZACIJA JE I DALJE IZAZOVNA ZBOG BROJNIH USKIH GRILA U FAZI PRIPREME I REALIZACIJE PROJEKATA, POGOTOVO KADA JE REČ O ADMINISTRATIVNIM KAPACITETIMA, JAVNIM NABAVKAMA, PRIORITIZACIJI, ODLUČIVANJU I LOKALNIM RESURSIMA ZA UPRAVLJANJE PROJEKTIMA, UPRKOS VIDLJIVOM NAPRETKU

Implementacija je ključni izazov u Srbiji i celom regionu. Realizacija velikih investicija iziskuje čvrstu koordinaciju, jasnu regulativu i stabilan portfelj spremnih kvalitetnih projekata. Da bi se prevazišli ti problemi naša podrška nije samo finansijska. Kroz savetodavne aktivnosti EIB-a podržavamo pripremu i sprovođenje projekata, jačanjem kvaliteta projekata, institucionalnih kapaciteta i usklađivanjem sa standardima EU. Kada su u pitanju složeni infrastrukturni i prekogranični projekti, vidimo da je rano angažovanje od ključnog značaja. Snažna podrška postoji, ali su i dalje potrebni dodatni napor na izgradnji kapaciteta i u pripreмној фази како би се убрзала реализација и максимизирао утицај.

Овако Damjan Sorel, први човек Regionalnog centra Evropske investicione banke (EIB) за Zapadni Balkan, види тренутно стање у реализацији пројеката EIB у Србији. У разговору за Biznis.rs govori o prioritnim projektima ove banke u Srbiji, Planu rasta za Zapadni Balkan, ali i o procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

Evropska investiciona banka učestvuje u finansiranju brojnih projekata u Srbiji. Možete li da navedete približan godišnji obim finansiranja i kojim sektorima i projektima se trenutno posvećuje najveća pažnja? Šta EIB smatra svojim ključnim prioritetima na srpskom tržištu do kraja ove decenije?

- Kao banka Evropske unije, Evropska investiciona banka (EIB) usklađuje svoje prioritete u Srbiji sa širim ciljevima EU, a to su naročito zelena tranzicija, održiv rast, regionalna integracija i proces pristupanja. Naše finansiranje u Srbiji od

2021. godine do danas u proseku je iznosilo oko 490 miliona evra godišnje, čime su ukupna dosadašnja ulaganja dostigla 8,6 milijardi evra. To predstavlja povećanje od preko 80 odsto u poređenju sa periodom od 2016. do 2020, kada je godišnje kreditiranje iznosilo u proseku 270 miliona evra.

Naše prioritete za naredni period u Srbiji čini podrška na putu pridruživanja EU, energetska tranzicija i dekarbonizacija industrije. To činimo kroz kombinaciju kredita, bespovratnih sredstava EU i tehničke pomoći, pomažući našim partnerima i u javnom i u privatnom sektoru da smanje štetne emisije, poboljšaju energetske efikasnosti i uvedu obnovljive izvore energije.

Druga glavna oblast našeg delovanja jeste održiv transport. Finansiramo strateške železničke projekte, kao što su deonice Niš-Dimitrovgrad i Beograd-Niš, koje su značajne za unapređenje povezanosti i prelazak saobraćaja na zelenije vidove transporta. Podržavamo i modernizaciju unutrašnjih vodnih puteva kroz projekte kao što je rekonstrukcija brodskih prevodnica na Đerdapskoj klisuri i uklanjanje potopljenih brodova iz Dunava blizu luke Prahovo. Te investicije doprinose bezbednijim i efikasnijim transportnim rešenjima. Efikasna povezanost je ključna za konkurentnu i integrisanu Evropu, kao i za aktiviranje ekonomskog potencijala zemlje. Transportni projekti koje podržavamo deo su šire evropske mreže koja povezuje regione, jača integraciju, saradnju i olakšava pristup tržištima.

Treći važan stub našeg angažovanja čine zaštita životne sredine i socijalna infrastruktura, uključujući investicije u tretman otpadnih voda, obnovu škola

i bolnica, što je važno za bolji kvalitet života. Unapređivanjem infrastrukture u skladu sa standardima EU i jačanjem transportnih, energetskih i digitalnih veza, pomažemo zemlji da se u potpunosti integriše u regionalno i evropsko tržište.

EIB je tradicionalno snažno uključena u velike infrastrukturne projekte, kao što su drumski i železnički transport. U kojoj meri se prioritete banke u Srbiji sada pomeraju u pravcu „zelene agende“, energetske efikasnosti i digitalizacije?

- Zelena agenda, energetska efikasnost i digitalizacija su ugrađene u sve projekte koje podržavamo. Razvoj železnice u potpunosti podržava zelenu agendu i svi ti aspekti su međusobno povezani. Pored transporta, finansiramo niz projekata u oblasti životne sredine, uključujući razvoj postrojenja za tretman otpadnih voda i vodosnabdevanje u više opština u Srbiji, između ostalih i na Paliluli.

U sektoru energetike uložili smo 80 miliona evra za ugradnju oko 400.000 pametnih brojlara širom zemlje, kojima će se zameniti zastareli elektromehanički uređaji. To će pomoći da se smanje energetske gubici, poboljša efikasnost, kao i da se mreža pripremi za veće uključivanje obnovljivih izvora. Kao nastavak saradnje sa Elektrodistribucijom Srbije, pripremamo i finansijska sredstva za dalju modernizaciju mreže za distribuciju električne energije.

Finansiramo i projekte obnove hidroenergetskih objekata kako bi se poboljšala efikasnost, kapacitet i snizili operativni troškovi. Kreditom od 100 miliona evra podržavamo modernizaciju ključnih objekata, uključujući instaliranje

Datum: 30.06.2026

Medij: Biznis.rs Magazin

Rubrika: Intervju

Autori: ILENA STJERANOVIC

Teme: Delegacija Evropske Unije u Srbiji

Napomena:

Površina: 2363

Naslov: SRBIJA KASNI U KORIŠĆENJU NOVCA IZ PLANA RASTA

Strana: 22,23,24,25

INTERVJU: DAMJAN SOREL, ŠEF REGIONALNOG CENTRA EIB-A ZA ZAPADNI BALKAN

OBRAZOVANJE OD VITALNOG ZNAČAJA ZA KONKURENTNOST I PRODUKTIVNOST

Kada biste morali da izdvojite samo jedan projekat u Srbiji za koji verujete da će imati najveći transformativni uticaj na svakodnevni život građana i privredu u narednih pet godina, koji bi to projekat bio?

- Izdvojio bih obrazovanje, koje je od vitalnog značaja za konkurentnost i produktivnost. EIB je podržala projekat Povezane škole u Srbiji, kojim je preko 3.800 škola opremljeno brzim internetom. To je omogućilo učenicima i nastavnicima da rade u modernom digitalnom okruženju i steknu digitalne veštine. EIB, takođe, finansira i unapređenje centara za stručno osposobljavanje u Srbiji koji pružaju više, srednje i tercijarno obrazovanje usklađeno sa potrebama tržišta rada.

Slične projekte finansiramo i u Crnoj Gori, gde su mnoge škole već renovirane, a sprovodi se i stručna procena stanja više od 800 škola širom zemlje, koja se realizuje u saradnji sa UNOPS-om, kako bi se obezbedili bezbedni, inkluzivni i moderni uslovi. Ulaganje u obrazovanje je ulaganje u našu kolektivnu budućnost i održiv rast regiona i Evrope.

novog agregata snage 13 MW u hidroelektrani Potpeć, kao i rehabilitaciju hidroelektrane Bistrica.

U svim tim sektorima digitalizacija igra ključnu ulogu u povećanju efikasnosti i uštedi energije. Stoga u Srbiji finansiramo i uvođenje napredne digitalne infrastrukture, uključujući širokopojasnu mrežu visokog kapaciteta i 5G mrežu.

Kako ocenjujete proces pridruživanja Srbije EU iz ekonomske i investicione perspektive? U kojoj meri uspeh sprovođenja projekata koje finansira EIB doprinosi ubrzanju tog procesa i da li relativno sporo pridruživanje Srbije sprečava pristup dodatnim finansijskim sredstvima i bržoj, efikasnijoj upotrebi eventualnih novih sredstava?

- Srbija je solidno napredovala na svom putu ka pridruživanju EU, naročito u pogledu makroekonomske stabilnosti, razvoja infrastrukture i poslovnog okruženja. Međutim, dalji napor u pogledu reforme javne uprave i vladavine prava obezbediće predvidljiviji i transparentniji okvir. To iziskuje i nastavak usklađivanja sa standardima EU, naročito u oblastima energetske tranzicije, cene ugljenika, digitalizacije i povezanosti.

Zemlja je postigla stepen usklađenosti sa energetske pravilima EU i u pogledu integracije tržišta od oko 63 odsto, a znatno je odmakla i u pogledu zakonodavnog usklađivanja. No, potrebno je unaprediti sprovođenje i funkcionisanje tržišta. Transport i digitalno približavanje, takođe, napreduju zahvaljujući znatnoj podršci EU. Integracija Srbije, takođe, je blisko

povezana sa njenom sposobnošću da pripremi i realizuje kvalitetne projekte. Stalni izazovi u pripremi, nabavci i sprovođenju usporavaju razvoj zrelih investicija, povećavaju troškove, a mogu uticati i na poverenje investitora.

Stoga je delotvorno sprovođenje ključno. Ono omogućuje blagovremeni završetak ključne infrastrukture, donoseći opipljive pogodnosti građanima i pre pristupanja. Time se istovremeno ugrađuju standardi EU u oblasti kao što su transparentnost, zaštita životne sredine i klimatsko delovanje, podržavajući usklađivanje i mogućnosti za dalje investicije. Svi projekti EIB-a moraju biti usklađeni sa pravilima nabavki EU i njenim standardima u pogledu životne sredine i socijalnih normi.

Zadržavanje reformskog zamaha i ubrzanje približavanja standardima biće ključni za dublje uključivanje u evropske lance vrednosti i jedinstveno tržište, kao i za pristup sredstvima iz Plana rasta. To će Srbiji omogućiti da u potpunosti iskoristi svoj strateški položaj i maksimizuje koristi od pristupanja EU.

Evropska unija je pokrenula svoj Plan rasta za Zapadni Balkan.

Kakva je konkretna uloga EIB-a u sprovođenju tog plana u Srbiji i kako će taj mehanizam ubrzati ekonomsko približavanje Srbije standardima EU? S druge strane, taj program sadrži mehanizam po kome se sredstva uskraćuju ako se kasni sa reformama – kakva je situacija sa Srbijom u tom pogledu?

- Srbija je obezbedila pristup značajnom udelu (oko 1,5 milijardi evra) u

regionalnom paketu u okviru Plana rasta vrednom šest milijardi evra. Evropska komisija je u januaru odobrila prvu isplatu na osnovu Instrumenta za reforme i rast od 56 miliona evra (16 miliona evra bespovratnih sredstava i 40 miliona evra u vidu kredita).

Međutim, isplate su strogo vezane za rezultate. Mada je Srbija učinila početne korake, ukupno korišćenje sredstava je sporije od očekivanog, a buduća plaćanja će zavisiti od napretka i blagovremenog ostvarivanja dogovorenih reformskih koraka. Kao jedan od ključnih partnera, EIB podržava Srbiju kroz finansijska sredstva i ekspertize za strateške projekte usklađene sa standardima EU, a koje je zemlja navela kao svoje prioritete.

Mnoga preduzeća i institucije u Srbiji se pitaju kako doći do novih finansijskih sredstava. Može li Srbija očekivati od EIB-a dodatna sredstva i veliki obim finansiranja u narednom periodu i od čega će to najviše zavisiti?

- EIB svoje finansiranje plasira preko nosilaca projekata i javnih institucija odgovornih za realizaciju projekata. Privatna preduzeća mogu da apliciraju za kreditne linije koje podržava EIB, a realizuju se preko poslovnih banaka i nacionalnih razvojnih institucija.

Nastavićemo da podržavamo ključne sektore, kao što su energetika, transport, biznisi, vodoprivreda, obrazovanje i zdravstvo. Međutim, obim budućeg finansiranja u velikoj meri će zavisiti od investicionih prioriteta zemlje, kvaliteta i spremnosti projekata, kao i opšteg kapaciteta da se finansijska sredstva efikasno iskoriste. Naš angažman će i dalje biti usklađen sa prioritetima EU, sa fokusom na projektima koji donose konkretnu dugoročnu korist ljudima.

Osim tradicionalnih kredita javnom sektoru, koji su drugi načini na koje Srbija može da privuče finansijska sredstva EIB-a? U kojoj meri se razmatraju inovativni finansijski instrumenti, kao što je kombinovanje bespovratnih sredstava EU sa povoljnim kreditima EIB-a?

- Pored tradicionalnih kredita za javni sektor, Srbija može doći do finansijskih sredstava EIB-a preko različitih in-

Datum: 30.06.2026

Medij: Biznis.rs Magazin

Rubrika: Intervju

Autori: JELENA STJERANOVIC

Teme: Delegacija Evropske Unije u Srbiji

Napomena:

Površina: 2363

Naslov: SRBIJA KASNI U KORIŠĆENJU NOVCA IZ PLANA RASTA

Strana: 22,23,24,25

strumenata, pri čemu je kombinovanje ključno. U bliskoj saradnji sa Evropskom komisijom i partnerima iz Tima Evropa, krediti EIB-a mogu se dopuniti bespovratnim sredstvima EU i tehničkom pomoći, naročito u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). Ovim pristupom poboljšava se spremnost projekata za finansiranje i omogućavaju veće, složenije investicije, kao što je rekonstrukcija i modernizacija pruge Beograd-Niš, za koju je uz kredit EIB-a od 1,1 milijarde evra obezbeđeno i 600 miliona evra bespovratnih sredstava EU.

EIB, takođe, realizuje inovativne finansijske instrumente. Na primer, naš kredit sa pozitivnim uticajem na zajednicu nagrađuje preduzeća koja ostvare merljive rezultate, kao što je otvaranje novih radnih mesta za žene, mlade i ranjive grupe. Takve kreditne linije promovišu inkluzivno zapošljavanje i žensko preduzetništvo, a prva od njih je plasirana u saradnji sa UniCredit bankom Srbije.

Gotovo polovina naših investicija u Srbiji posvećena je podršci privatnom sektoru, dok garancije Evropskog investicionog fonda omogućavaju kompanijama

da dođu do sredstava uz manje zahteve za obezbeđenjem. Pored toga, inicijative kao što je „EU za Zelenu agendu u Srbiji” kombinuju bespovratna sredstva, kredite i tehničku pomoć radi podrške razvoju zelenih inovacija. Taj program je već mobilisao oko 52 miliona evra za više od 90 projekata, doprinoseći smanjenju zagađenja, energetske efikasnosti i rešenjima u oblasti cirkularne ekonomije. Tu inicijativu sprovodi UNDP u saradnji sa Delegacijom EU i EIB-a, uz tehničku i finansijsku podršku Evropske unije i vlada Švedske, Švajcarske i Srbije.

Mala i srednja preduzeća (MSP) su okosnica srpske privrede, a EIB često usmerava sredstva preko lokalnih poslovnih banaka. Planirate li nove, povoljnije kreditne linije za srpske preduzetnike, naročito one koji investiraju u inovacije i smanjenje svog ugljeničnog otiska?

- Grupacija EIB olakšava pristup finansijama za kompanije širom regiona kroz povoljne kreditne linije i garancije sa podrškom EU, što lokalnim bankama omogućava da podržavaju rizičnije i inovativne investicije. U skladu s tim, pokre-

nuli smo Instrument za inovacije i zelenu transformaciju na Zapadnom Balkanu. Ta inicijativa kombinuje 187 miliona evra kredita sa bespovratnim sredstvima EU, uz tehničku pomoć preduzećima koja razvijaju inovativna, digitalna i klimatska rešenja. Njen cilj je i da dalje ojača inovacioni ekosistem regiona.

Osim finansiranja, EIB pruža tehničku pomoć preduzećima da smanje štetne emisije i poboljšaju konkurentnost. Tokom 2025. godine objavili smo onlajn Vodič za dekarbonizaciju u Severnoj Makedoniji kako bismo preduzećima pomogli u tranziciji. Ta vrsta podrške je naročito značajna zbog usklađivanja sa zahtevima EU, uključujući i Mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM). Nameravamo da ovaj besplatni digitalni alat ove godine lansiramo i u Srbiji.

Radimo i sa nacionalnim bankama u regionu na razvoju okvira za upravljanje klimatskim rizicima. To pomaže finansijskim institucijama da usvoje održive strategije i prošire zeleno kreditiranje, podstičući održive investicije među kompanijama.

JELENA STJEPANOVIĆ

